

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 P 569275 22 Rev
Sarajevo, 24.01.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija, Gorana Nezirovića, kao predsjednika vijeća, Jasminke Kubat i dr.sc. Senada Mulabdića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice K. S. iz K., ulica ..., koju zastupa punomoćnik Marijo Miletić, advokat iz Mostara, protiv tuženog B. S. iz S., ulica ..., koga zastupa punomoćnik Vlado Slišković, advokat iz Kiseljaka, radi raskida i poništenja ugovora o darovanju, vrijednost spora 39.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 65 0 P 569275 17 Gž od 27.05.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 24.01.2023. godine donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbijaju se zahtjevi tužiteljice i tuženog za naknadu troškova postupka nastalim u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu, broj: 65 0 P 569275 16 P od 29.06.2017. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice koji glasi:

„Raskida se Ugovor o poklonu broj OPU-IP: 381/2010 od 21.06.2010.godine sklopljen kod notara Vesne Tataragić iz Sarajeva, te će se slijedom prednjeg raskida, a nakon pravomoćnosti ove presude uspostaviti ranije upisano zemljišno knjižno stanje u podulošku broj ..KPU Novi Grad, zk. ureda Općinskog suda u Sarajevu na način da se kao vlasnik sa 1/1 dijela nekretnine briše tuženi B. S., sin M., a ponovo kao vlasnik sa 1/1 dijela upisuje M. S. sin M..

Dužan je tuženi naknaditi tužiteljici troškove ovog postupka, a sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja.“

i eventualni tužbeni zahtjev koji glasi:

„Poništava se Ugovor o poklonu broj OPU-IP: 381/2010 od 21.06.2010. godine sklopljen kod notara Vesne Tataragić iz Sarajeva, te će se slijedom prednjeg raskida, a nakon pravomoćnosti ove presude uspostaviti ranije upisano zemljišno knjižno stanje u podulošku broj ... KPU Novi Grad, zk. ureda Općinskog suda u Sarajevu na način da se kao vlasnik sa 1/1 dijela nekretnine briše tuženi B. S., sin M., a ponovo kao vlasnik sa 1/1 dijela upisuje M. S. sin M..

Dužan je tuženi naknaditi tužiteljici troškove ovog postupka, a sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja.“

Istom presudom obavezana je tužiteljica da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.399,20 KM u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 65 0 P 569275 17 Gž od 27.05.2022. godine žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavila tužiteljica, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači na način da se u cijelosti usvoji tužbeni zahtjev tužiteljice, odnosno da se ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje, uz obavezivanje tuženog na naknadu troškova postupka, uvećanim za troškove sastava revizije u iznosu od 1.264,60 KM.

U odgovoru na reviziju tuženi je predložio da se ista odbije kao neosnovana, a tužiteljica obaveže tuženom na naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.263,60 KM.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama razloga iz člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku¹ - dalje ZPP, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Tužiteljica u reviziji ne navodi konkretno koju odredbu procesnog zakona drugostepeni sud nije primijenio ili ju je pogrešno primijenio, ali iz sadržaja njene revizije bi se moglo razumjeti da prigovara da je drugostepena presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 231. ZPP.

Suprotno revizijskom prigovoru, drugostepeni sud je u obrazloženju pobijane presude ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značenja sa aspekta predmeta spora, pravilno primjenjujući odredbu člana 231. ZPP.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepenih suda za koja je vezan ovaj sud, proizilazi da je dana 21.06.2010. godine zaključen Ugovor o poklonu između S. M. kao poklonodavca i njegovog sina S. B. kao poklonoprimca, broj: OPU-IP 381/10 uz saglasnost tužiteljice kao supruge poklonodavca, a čiji predmet je poklon jednosobnog stana koji se nalazi u Sarajevu ulica ... površine 39 m², koji je upisan u zk. poduložak br. ... KPU Novi Grad, kao vlasništvo poklonodavca tržišne vrijednosti 50.000,00 KM, dok je predaja posjeda na predmetu poklona izvršena prije zaključenja ugovora u maju 2009.godine; da su ugovorne strane prilikom zaključivanja ugovora o poklonu upoznate sa međusobnim pravima i obavezama koje proizilaze iz istog, kao i mogućnosti poništenja ugovora o poklonu, te povrata predmeta poklona u slučaju ispoljavanja težeg oblika nezahvalnosti poklonoprimca prema poklonodavcu, kao i sa mogućnošću uračunavanja vrijednosti poklona kod zakonskih nasljednika u nužni nasljedni dio, shodno čemu je poklonodavac S. M. isključivo zahtijevao da predmet Ugovora o poklonu, naprijed opisani stan, ne ulazi u njegovu ostavinsku masu, a što sve proizilazi iz ugovora o poklonu i izvadka knjige položenih ugovora, te izvoda iz MKR za tuženog; da je poklonodavac S. M. umro dana 24.09.2012. godine, a što potvrđuje rješenje Općinskog suda u Sarajevu, broj: 49 0 O 027951 14 O od 26.11.2014. godine.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud je odbio prvi (primarni) tužbeni zahtjev tužiteljice kojim traži raskid Ugovora o poklonu, broj: OPU-IP: 381/2010 od 21.06.2010. godine pozivom na odredbu člana 148. stav 1. ZOO, uz obrazloženje da tužiteljica nije ugovorna strana čiji raskid traži tj. da ona isti ugovor sa tuženim nije zaključila kao

¹ "Službene novine F BiH", broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

poklonodavac, pa da shodno tome ne može ni zahtijevati njegov raskid, zbog čega njen zahtjev odbija kao neosnovan.

Odbija i eventualni tužbeni zahtjev za poništenje Ugovora o poklonu broj OPU-IP: 381/2010 od 21.06.2010. godine pozivom na odredbe člana 112. i 113. Zakona o obligacionim odnosima uz obrazloženje, da je ugovor o poklonu zaključen 21.06.2010. godine, a da je tužba sudu podnesena 22.03.2016. godine, pa da je tužiteljici prestalo pravo zahtijevati poništenje rušljivog ugovora istekom roka od tri godine od dana zaključenja ugovora, saglasno odredbi člana 117. ZOO-a.

Prihvatajući činjenične i pravne zaključke prvostepenog suda, drugostepeni sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno odlučio kada je tužbu tužiteljice sa postavljenim tužbenim zahtjevima odbio, pravilnom primjenom materijalnog prava, zbog čega žalbu odbija i prvostepenu presudu potvrđuje.

Sporno je među parničnim strankama da li je tužiteljica aktivno legitimisana za podnošenje tužbe za raskid ugovora o poklonu broj OPU-IP: 381/2010 od 21.06.2010. godine, budući da u istom nije ugovorna strana, jer tužiteljica smatra da ima aktivnu legitimaciju, obzirom da je u zaključenom ugovoru o poklonu navedena kao saglasna strana, pa da nije bilo osnova za odbijanje njenog prvog tužbenog zahtjeva.

Međutim takav stav tužiteljice nije pravilan niti na zakonu zasnovan, zbog čega se ne mogu prihvatiti navodi revizije o pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

Naime, predmetni stan poklonodavac je stekao za vrijeme trajanja bračne zajednice osnovom ugovora o doživotnom izdržavanju zaključenim sa tetkom, na kojem je u zemljišnim knjigama bio upisan kao vlasnik stana sa 1/1, a kako je isti stečen za vrijeme trajanja bračne zajednice i činio bračnu stečevinu, to je poklonodavac kao suprug tužiteljice usmeno sa istom dogovorio da mu ona da saglasnost da sa predmetnim stanom može sam raspolagati i pokloniti ga svom sinu, koji sporazum je kasnije pretočen u pismenu formu davanjem saglasnosti od tužiteljice suprugu, što je konstatovano i u samom ugovoru o poklonu zaključenog između supruga tužiteljice i njegovog sina, pa data saglasnost suprugu u samom ugovoru o poklonu i ta konstatacija, suprotno stavu tužiteljice ne daje joj svojstvo niti položaj ugovorne strane u samom ugovoru.

Kada prednje prigovore ističe, tužiteljica gubi iz vida da je ona dala saglasnost svom suprugu da može pokloniti cijeli stan, pa je to ugovorni odnos između nje i supruga, a ne nje i tuženog, koji joj ne daje za pravo da sada tražiti raskid ugovora o poklonu zaključenog između drugih ugovornih strana, u kojem tužiteljica nije navedena kao poklonodavac, niti kao ugovorna strana. Saglasno tome tužiteljica je samo bila ovlaštena tražiti opoziv saglasnosti date suprugu, odnosno njeno poništenje zbog mana volje ako ih je bilo, jer ugovor stvara prava i obaveze za one koji su ga zaključili, pa sama okolnost što je tužiteljica, dala saglasnost svom suprugu da može sam raspolagati cijelom nekretninom, koja saglasnost je konstatovana i u samom ugovoru o poklonu zaključenog između supruga tužiteljice i njegovog sina, ne daje tužiteljici položaj ugovorne strane, jer data saglasnost čini samo formalni dio zaključenog ugovora o poklonu - dokaz da je suprug tužiteljice uz njenu saglasnosti, odobrenje i znanje ugovorom o poklonu raspolagao cjelokupnom nekretninom. Međutim, navedeno potvrđuje, da je tužiteljica htjela da u ugovoru o poklonu bude ugovorna strana, tada ne bi saglasnost davala suprugu, nego bi svoj dio nekretnine ugovorom o poklonu sama poklonila tuženom, kada bi i imala status ugovorne strane-poklonodavca.

Kako u postupku nije bilo sporno da umrli S. M. za života nije tražio raskid ugovora o poklonu, to smrću poklonodavca prestala je i mogućnost da se traži njegov raskid, pa samim tim ne postoji zakonska mogućnost da raskid traže zakonski nasljednici poklonodavca, kada to sam poklonodavac za života nije tražio. Samo za slučaj da je poklonodavac za života pokrenuo postupak raskida ugovora o poklonu, zakonski nasljednici (što je tužiteljica kao supruga poklonodavca) bi poslije njegove smrti imali mogućnost da nastavi taj postupak (Pravni stav ovog suda objavljen u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda F BiH, broj: 2/2007, strana 27).

Stoga suprotno stavu tužiteljice, svoja prava tužiteljica, kao zakonska nasljednica, obzirom da nije ugovorna strana predmetnog ugovora o poklonu, ako su joj povrijeđena tim ugovorom, mogla je ostvariti podnošenjem tužbe za utvrđenje ništavosti tog ugovora, za pobijanje ugovorom učinjenih raspolaganja i sl., a nikako tužbom za raskid ugovora o poklonu, jer nije aktivno legitimisana, zbog čega su prigovori tužiteljice ostali bez uticaja na pobijanu presudu.

Suprotno stavu tužiteljice pravilna je odluka nižestepeni sudovi i u dijelu kojim su odbili tužbeni zahtjev tužiteljice za poništenje Ugovor o poklonu broj OPU-IP: 381/2010 od 21.06.2010. godine.

Kako iz stanja spisa proizilazi, da je tužiteljica zakonska nasljednica iza supruga, to joj u tom smislu pripada pravo pobijanja ugovora o poklonu zbog mana volje njenog prednika kao ugovorne strane, a shodno odredbama člana 111. i 112. Zakona o obligacionim odnosima¹ (u daljem tekstu ZOO). Tokom postupka nije dokazano da postoji bilo koji od razloga za poništenje ugovora iz člana 111. Zakona o obligacionim odnosima, međutim kako pravo zahtijevati poništenje pobojnog ugovora prestaje istekom roka od jedne godine od saznanja za razlog poboynosti (subjektivni rok, stav 1. član 117. ZOO), odnosno u svakom slučaju nakon isteka roka od tri godine (objektivni rok, stav 2. član 117. ZOO), te imajući u vidu da je tužba za pobijanje predmetnog ugovora o poklonu koji je zaključen 21.06.2010. godine podnesena sudu 22.03.2016. godine, nalazeći da je ovaj prigovor likvidniji u odnosu na neosnovanost tužbenog zahtjeva, nižestepeni sudovi su osnovom istog pravilno odbili tužbeni zahtjev, jer je pravo tužiteljice na poništenje predmetnog ugovora o poklonu obuhvaćeno zastarom.

Kako ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, a ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti valjalo je reviziju odbiti primjenom odredbe iz člana 248. ZPP.

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava revizije jer isti nije postigao uspjeh u revizijskom postupku, dok je primjenom odredbe člana 397. stav 1. u vezi sa članom 387. stav 1. ZPP odbijen zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju jer ti troškovi nisu bili potrebni radi vođenja parnice.

Predsjednik vijeća
Goran Nežirović, s r.

¹ „Službeni list R BiH“, broj: 2/92., 13/93. i 13/94., te „Službene novine F BiH“, broj: 29/03. i 42/11